І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюз: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ВЕРЕСНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 23, 1965 No. 176. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 22 вересня 1965 року

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ПРИЙНЯВ БЮДЖЕТ НА ОБОРОННІ ЦІЛІ у висоті $46 800 000 000, в що вже входить також сума $1 700 000 000 на збільшені воєнні видатки у В'єтнамі. Сенат прийняв постанову, що Секретаріят Оборони не може впродовж найближчого року перевести плянованого з'єднання резерв Армії і Національної Гвардії. Гадають, що після прийняття цього закону — Конгрес в найближчих днях закінчить цьогорічні наради.

КОМІСІЯ ПУБЛІЧНИХ РОБІТ У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНІВ прийняла законопроєкт, що забороняє виставляти вздовж американських шляхів великі торговельні оголошення, за вийнятком таких, що стосуються даної місцевости, та наказує тримати поза закритими загородами публічні смітники. Цей законопроєкт зголошено по лінії бажань Президента, щоб прикрасити Америку.

У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ДЕБАТУЄТЬСЯ над резолюцією, яка ствержує, що країни Західньої Гемісфери мають право користуватись збройною силою для здавлення комуністичної revolьти. Речник Державного Департаменту заявив, що хоч можна мати застереження до стилізації тієї резолюції, проте в основі вона правильна.

КОРПОРАЦІЯ ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС ВИДАЄ НА ІНВЕСТИЦІЇ $2 500 000 000 в цьому і наступному роках, чим виявляє своє довір'я до американської економіки. Ці видатки на економіку в двох роках є найбільшими в історії цієї найбільшої в світі корпорації. Директор Дженерал Моторс, Фредерік Дж. Доннер передбачає, що і в 1966-му році буде новий рекорд в продажі авт. Ці свої передбачення основує він на тому, що особисті прибутки і бизнесова активність у ЗДА та у всіх тих державах, в яких Дженерал Моторс працює, постійно зростають. Річні інвестиції в сумі $1 300 000 000 — це велика підтримка економіки.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ТАКИХ РЕВОЛЬТ, ЯКА БУЛА В ДОМІНІЦІ, в інших державах, де в багатьох районах панує вбогість, а населення не має потрібної освіти. Є там райони, де на три мешканці два постійно голодують, і де на п'ятьох мешканців аж два є неграмотні. Про це говорив президент Міжамериканського Розвиткового Банку Феліпе Геррера, обговорюючи справу Спільного Ринку для Латинської Америки. Він казав, що цей стан використовують комуністи, але вони мають успіх тому, що голодне й неосвічене населення легко йде за їхніми кличами. Поборювати комунізм треба за допомогою освіти та збільшення добробуту населення.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ХВАЛИТЬ СТЕЙТ НЮ ДЖЕРЗІ ЗА ВІДКРИТТЯ КУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРУ, яке має відбутися в неділю 26-го вересня. Президент вислав окремого листа до губернатора Ричарда Гюза, в якому пише, що з приємністю пересилає найкращі побажання та ґратуляції з приводу відкриття Культурного Центру. Президент ґратулює мешканцям стейту Ню Джерзі, які підтримали цей гарний проєкт, що скріпить культурну активність в цьому стейті та заохотить інші стейти йти слідами Ню Джерзі. Президент висилає свого дорадника в мистецьких справах Роджера Стівенса, який промовлятиме на відкритті цього Центру, який коштував $7,200,000.

У СВІТІ

20-ТА ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ відкрилась у вівторок 21 вересня ц. р. На тому першому засіданні обрано президента Асамблеї, колишнього італійського прем'єра, міністра закордонних справ Амінторе Фанфані, суперник якого, юґославський міністер Коца Попович відкликав був свою кандидатуру. Прийнято теж до Об'єднаних Націй три нові держави — Сінґапур, Ґамбію й Острови Малдівські, збільшивши число членів ОН до 117.

У КАРАЧІ В ПАКІСТАНІ ТИСЯЧІ ДЕМОНСТРАНТІВ ВДЕРЛИСЯ до будинку американської амбасади й здемолювали його улаштування, а в Лягор зроблено те саме з американським консулятом і публічною бібліотекою, утримуваною американською Інформаційною Аґенцією. Поліція розпорошила врешті демонстрантів слізним газом. ЗДА заклали гострий протест. Пакістанська юрба була під'юджена антиамериканськими голосами преси й різних політиків, які таврували ЗДА за їх буцім-то однобічну допомогу Індії.

В ТУРЕЧЧИНІ І ГРЕЦІЇ ВІДБУЛИСЯ ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ з участю американського піхотного війська, летунства й грецької морської фльоти. 3.000 американських вояків у бойовому виряді перекинено літаками з віддаленої на 7.000 миль Америки до Туреччини. Одна частина маневрів охоплювала обшир Анкари і Істанбулу, друга — грецьких Сальонік. Грецькі вояки не ступали на турецьку територію, ані турецькі на грецьку. Маневри мали головно політичну ціль: наблизити Грецію і Туреччину, союзників Америки з НАТО, які пересварились на тлі кризи на Кіпрі.

З'ЇЗД КОМПАРТІЇ СССР МАВ ВІДБУТИСЯ В ЖОВТНІ цього року, згідно з традицією, що такі з'їзди відбуваються що чотири роки, а 22-ий партійний конґрес відбувся в жовтні 1961. Він повинен бути проголошений найменше на 6 тижнів раніше — дотепер його не проголошено. Гадають, що внаслідку внутрішньо-партійних інтриг і неполадок — партійний конґрес не відбудеться перед весною 1966. Ця справа — може — вирине на засіданні ЦК компартії, що радитиме ще в цьому місяці.

АРАБСЬКІ ЕКСТРЕМІСТИ З ЄГИПТОМ І ЙОГО ПРЕЗИДЕНТОН НАССЕРОМ У ПРОВОДІ — ПРОГРАЛИ на минулотижневому з'їзді голів 12-ох арабських держав у Казаблянці в Марокко. Внесення на приготування до „святої війни" проти Ізраїлю, як теж внесення на негайне здійснення давньої постанови про будову каналів для відвернення води з корита ріки Йордану — перепали. Перемогли „поміркованi", які „для збереження обличчя" погодились на резолюцію, що Ізраїль надалі є „ворогом число 1" арабів. Внаслідку того з'їзду димісіонував фанатичний політик Ахмед Шукайрі, голова „Організації для визволення Палестини", який хотів творити армію з арабських утікачів з колишньої Палестини. Йорданія на це не погодилась.

У КОНҐО ЗІЙШОВСЯ НА НАРАДИ новообраний парлямент після дворічної перерви. Перше засідання минуло дуже спокійно, але західні знавці відносин твердять, що швидко боротьба між лідерами груп відсуне в тінь будь-яку законодатну працю. Центром уваги є суперництво між прем'єром Мойсе Чомбе і президентом Жозефом Касавубу. Третім небезпечним чинником є комунофільські „люмумбівці".

ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР ПРИЙНЯВ ВЕЛИЧЕЗНОЮ БІЛЬШІСТЮ ДЕКРЕТ ПРО СВОБОДУ ВІРУВАННЯ

Ірляндський кардинал Вільям Конвей і американський кардинал Ричард Кушінґ з Бостону перед голосуванням в справі декларації про свободу релігії на Ватиканському Соборі. Кардинал Кушінґ, кардинал Спелман, як і український кардинал Йосиф Сліпий та чеський кардинал Беран, належать до тих, що рішучо виступають в користь декларації.

Рим. — Другий Ватиканський Собор перевів у вівторок 21 вересня ц. р. голосування над проєктом декрету про свободу вірування. Прийнято той проєкт у принципі величезною більшістю 1,997 голосів проти 224, заперечивши цим вислідом острах Центральної Координаційної Комісії, яка вночі з понеділка на вівторок 16 голосами проти 9 запропонувала була відкласти голосування, подавши за арґумент, що „буде так багато неґативних голосів, що воно поставить в погане світло Церкву". За газетними твердженнями, сам Папа Павло VI спротивився інтервенції поважної групи консервативних членів Собору, щоб голосування відкласти на сам кінець Собору. Остаточний текст має ще бути схвалений одним голосуванням після того, як текст декрету візьме на увагу деякі завваги, висловлені в дебаті. Однак не можна буде вже порушити принципів, що їх тепер одобрено такою величезною більшістю. За цими принципами — кожна людина має право вірити у те, як їй диктує її совість. Кожна людина має право виконувати свої релігійні практики без втручання з-зовні, збоку одиниць чи державних властей. Декрет звертається до всіх державних властей у світі та всіх людей — шанувати ці принципи. Коло 100 обсерваторів, приявних на Соборі, репрезентантів різних інших, як Католицька, Церков, сприйняли те голосування над свободою вірування, як історичний акт, що наближує всі християнські Церкви, а також християн з не-християнами і навіть безвірками. Консервативні кардинали й інші високі духовники походили головно з Італії, Еспанії і Південної Америки. Вони вимагали, щоб Собор обмежився до ствердження, що єдиною правильною релігією є релігія католицька та, щонайвище, загальними фразами признавали потребу релігійної толеранції. За найпершими газетними коментарями — важливість того голосування підкреслив факт, що Папа Павло VI відмежувався від консервативної групи й відмовився підтримати її в боротьбі проти того декрету.

У Клівленді відбувся секретарсько-організаційний курс УНС

Клівленд. — Упродовж трьох днів, від п'ятниці 17-го до неділі 19-го вересня ц. р., відбувався тут, в приміщенні Українського Народного Дому, окружний курс для секретарів і організаторів УНСоюзу, в якому взяли участь тридцять шість передових союзових діячів округи та молодих кандидатів на їх помічників і з часом наслідників з 15 Відділів УНСоюзу місцевої та сусідської янґставнської округ. Курс розпочав голова Округи, головний радний УНСоюзу Дмитро Шмаґала, який привітав учасників курсу та викладачів, а саме головного снекретаря УНСоюзу Ярослава Падоха, його асистента Володимира Сохана та обласного організатора Володимира Гірняка. В програму курсу ввійшло практичне знання, потрібне для організаторів д секретарів УНСоюзу, поширене загальними відомостями про життьове забезпечення взагалі та про забепеченеву, допомогову й громадську працю УНСоюзу в минулому. В суботу 18-го вересня вечором Окружний Комітет влаштував громадську вечерю, як з нагоди курсну так і в зв'язку з роздачею пам'ятковиx, ювілейних відзнак, признаних Екзекутивою УНСоюзу найбільше заслуженим діячам-організаторам в минулому році. Вечерю започатковано молитвою, після чого голова Округи Д. Шмаґала привітав приявних союзовців, репрезентантів численних місцевих організацій, гостей з головної канцелярії та запросив на тостмайстра гостини відомого місцевого союзового діяча п. Василя Камінського. Під час вечері УНСоюз та його заслужених членів вітали Тарас Шмаґала від Злучених Організацій м. Клівленду, пані Ірина Кашубинська від Союзу Українок Америки, д-р Іван Подриґуля від ООЧСУ, інж. Антін Рощаковський від Рідної Школи, Ігор Родинський від Дивізійників, Ілля Вільшанецький від СУМА, Петро Полянський від Пласт-Прияту, Володимир Кость від УККА в Акроні. Крім того промовляли окружний організатор УНС проф. Роман Чучкевич, тостмайстер Василь Камінський, обл. організатор Вол. Гірняк, і асистент гол. секретаря та викладач курсу Володимир Сохан. Головну промову виголосив гол. секретар Я. Падох, який вручив заслуженим союзовцям ювілейні відзнаки УНС. Золоту відзнаку одержав проф. Роман Чучкевич, срібні — Григорій Кисіль, Микола Бобечко і Микола Задорецький, а бронзову — Андрій Стецяк, Олена Маґер, Катерина Мураль, Марія Макар, Станислав Мотрович, Волтер Владика і Михайло Сентій. Після роздачі відзнак та почесних грамот місцеві союзові діячі склали гол. секретареві 16 аплікацій нових членів, а тостмайстер В. Камінський та голова Округи Д. Шмаґала подякували приявним за участь в гостині, а екзекутиві УНСоюзу за влаштування успішного курсу. З промов гостей особливо тепло прийняли приявні заяву д-ра Подриґулі про те, що в останніх днях дійшло до порозуміння поміж представниками місцевого Відділу УККА та Злучених Організацій м. Клівленду, що віщує швидкий і повний мир в громаді та посилення її громадської праці спільними, об'єднаними силами.

Пейпінґ твердить, що Індія виконала його ультимативні вимоги

Мешканці пакістанського міста Пешвар допомагають собі взаємно в мандрівці по руїнах після налету індійської авіяції.

Ню Делі. — Загроза китайсько - індійської війни минулася, коли радіо з Пейпінґу проголосило, що Індія повинувалася комунокитайським ультимативним вимогам та буцімто зліквідувала 56 своїх військових станиць на „китайській території" від сторони Сіккіму. Комуністичний Китай поставив Індії з п'ятницю минулого тижня ультиматум, щоб вона впродовж 72-ох годин зліквідувала 56 (спершу говорилося про 9) військових станиць, що їх Індія буцім-то встановила на „китайській териториї" від сторони гімалайської держави Сіккіму. В минулу неділю Пейпінґ продовжив той ультиматум на дальших три дні. Індійський прем'єр Ляль Багадур Шастрі відповів на комунокитайські погрози заявою, що Індія буде воювати за свою екзистенцію та запропонував перевірити міжнародною комісією, чи справді Індія будь-де порушила китайський кордон. Після того прийшла вістка про прикордонну стрілянину. Китайські комуністи буцім-то перші почали стріляти почерез кордон, але індійці „не піддавалися провокації" і радше стримувались з відповіддю. Покищо нема ніякої заяви Індії, чи китайські комуністи кажуть правду, що Індія зліквідувала своїх 56 військових станиць, які боронили Сіккім від сторони Китаю. Тим часом до Ню Йорку прилетів пакістанський міністер закордонних справ Зульфікар Алі Бутто і поїхав негайно до палацу Об'єд. Націй на нараду із американським амбасадором Артуром Ґолдберґом. На Генеральну Асамблею ОН прибув також совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико. На індійсько-пакістанському фронті затишшя, але формально перемир'я не проголошено. Пакістан отягається з прийняттям ультимативної вимоги збоку Ради Безпеки ОН щодо воєнного перемир'я.

Митрополит Ніканор відзначає 55-ліття свого священства

Бавнд Брук, Н. Дж. — "Українське Православне Слово", ч. 10 з жовтня ц. р., повідомляє, що в цьому році сповняється 55 літ пастирського служіння Первоієрарха УАПЦеркви на чужині Владики Митрополита Ніканора. Волинську Духовну Семінарію в Житомирі Владика закінчив ще в 1910 році і в тому ж році був рукоположений в сан ієрея. Ступивши на шлях пастир. служіння, Владика одночасно продовжував теологічні студії в Київській Духовній Академії, які й закінчив в 1918 році. Весь час священства о. Ніканор Абрамович перебував на рідній йому Волині. В 1942 р. він був покликаний вже до архипастирського служіння. Єпископську хіротонію одержав у лютому 1942 р. в катедральному соборі м. Пінська від Владик Олександра Пінського і Полікарпа Луцького. В надзвичайно тяжкі роки війни (1942-43) Владика перебував у Києві, очолюючи все наше церковне життя в Україні, як правлячий архиєпископ Київський і Чигиринський. В останні роки, після смерти Митрополита УАПЦ Владики Полікарпа, Достойний Ювілят очолює вже Українську Автокефальну Православну Церкву на чужині, постійно замешкуючи в Зах. Німеччині.

Велика громада прощала в останню дорогу сл. п. д-ра Семена Демидчука

Бруклин. — У вівторок, 21-го вересня, тут у похоронному заведенні Фіфт Евню Фюнерал Говм, при відкритій домовині померлого в понеділок вранці сл. п. д-ра Семена Демидчука та в приявности його дружини Марії, дочок Софії й Галини та сина Василя й великої української громади відбулася заупокійна Панахида з Парастасом за спокій душі Покійного. Панахиду правили о. монсіньор Прийма, о. Любомир Мудрий і о. Ярослав Кекіш, шкільний товариш Покійного. Їм відповідав мґр Евстахій Улицький. Після Панахиди Покійного прощали ред. А. Драган від Українського Народного Союзу та „Свободи", кол. гол. контролер УНС Петро Кучма від Товариства „Дністер", 361-го Відділу УНС, ред. Іван Кедрин від очолюваної ним Спілки Українських Журналістів Америки та проф. Володимир Міяковський від Української Вільної Академії Наук. Між приявними на Панахиді були гол. предсідник УНС Йосиф Лисогір, гол. касир Роман Слободян та гол. секретар Ярослав Падох, як і численні репрезентанти центральних і місцевих установ та приятелі і знайомі Покійного з-поміж давніших і новіших поселенців та народженої в Америці генерації. Похорон відбувся в середу, 22-го вересня передполуднем з місцевої української католицької церкви св. о. Миколая на цвинтар.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ-ПАМ'ЯТНИКА В БАВНД БРУКУ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Урочистості, зв'язані з посвяченням здвигненого вірними Української Православної Церкви в ЗДА Церкви-Пам'ятника в Бавнд Бруку, Н. Дж., почнуться вже в суботу 9 жовтня відправами в новій церкві. Початок посвячення і хресного походу навколо церкви призначений на неділю 10 жовтня, година 10-та ранку. О год. 10:30 почнеться Соборна Архиєрейська Служба Божа й о год. 12:30 по полудні Молебень Подяки перед Церквою-Пам'ятником і після цього роздача корогов парафіям фундаторам. О год. 3-ій по пол. буде святочний бенкет з участю Владик, духовенства та представників парафій і громадських організацій. Від понеділка 11 жовтня в новій церкві будуть відправлятися щоденні поминальні Служби Божі.

ВИСТАВКА КЛИМА ТРОХИМЕНКА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці, Відділ у Ню Йорку, влаштовує виставку малярських праць мистця Клима Трохименка з Філядельфії. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 26 вересня 1965 року, о годині 12-ій вполудне в Галерії Літературно-Мистецького Клюбу, 149 Друга Евню у Ню Йорку. Виставка триватиме від 26 вересня до 10 жовтня 1965 і буде відкрита: в неділі — від 10 рано до 9 вечора, в суботи — від 12 до 9, в інші дні — від 7 до 9 веч.

ВИСТАВКА КЕРАМІКИ ЕДА ДРАГАНЧУКА

В Торонті, в приміщенні Канадійської Гільдії Кераміки від 3 до 25 вересня ц. р. відбувається вже друга виставка виробів мистця-гончара Еда Драганчука з Калґарі, Алберта, Канада. Провідники Гільдії інформують, що Ед Драганчук є українського походження і є одним з найкращих мистців-гончарів Канади. Як повідомляє „Новий Шлях" (Вінніпеґ) Ед Драганчук вже два роки підряд одержав на відомій Всеканадійській Крайовій Виставці (т. зв. „Сі-Ен-Екс") яка щороку відбувається в Торонті, найвищі нагороди за мистецьку кераміку. Його кераміка постійно виставляється на виставках Канадійської Гільдії Мистецьких Ручних Виробів, як теж в Осередку Проєктів, яким відає Крайова Рада Проєктів.

УКРАЇНСЬКИЙ ОСІННІЙ ФЕСТИВАЛЬ В АРІЗОНІ

Фенікс. — Українська католицька парохія в цьому місті, що її душпастирем є Впр. о. М. Горошко, приготовляє великий Український Осінній Фестиваль. Як дату його відбуття встановлено дні 23-24 жовтня ц. р. У зв'язку з фестивалем, про програму якого українське й американське громадянство будуть інформовані в пресі, радіо і в телевізії, буде надрукована окрема брошура англійською мовою про історію України, Церкви та обряду, переслідування комуністами та справу визволення Митрополита Кир Йосифа Сліпого, тепер Верховного Архиєпископа і Кардинала. Під час самого фестивалю, що дві години, на великій сцені під голим небом, будуть виступи танцювальних груп та спів мистецьких сил міста Феніксу. Приготовляється велика мистецька виставка вишивок, різьби та кераміки.

ДОПОВІДЬ МАРІЇ ДОНЦОВОЇ В СУА

Ню Йорк. — Заходом 64-го Відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку відбудеться в суботу 25 вересня ц. р. о год. 6:30 веч. в залі ч. 31 Українського Народного Дому при Другій Евню доповідь відомої української діячки і журналістки Марії Донцової п. н. „Притягаюча сила Америки". П-ні М. Донцова вернулася недавно до ЗДА після кількарічного перебування в Европі та в Австралії.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„КИЇВСЬКЕ МОРЕ"

Скільки сягає око, розлилося воно, Київське море. Спокійна, велична вода з легкої прибережної блакиті переходить у синяву, і біля самого обрію зливається з прозорим небом. Дніпровська вода з легенькими брижами на ній тихо плюскоче об берег. Вже тепер справді не кожний птах перелетить Дніпро.

„Радянська Україна" з 2 вересня, звідки взято ці рядки, пише, що Київське море — це майже тисяча квадратових кілометрів води. Тут будують велику електрівню.

БЕЗПРИТУЛЬНІ МАЙСТРИ

Який він, закарпатський сувенір? Одним словом про нього не скажеш. Схозані в ньому і запахи золотавого виноградного грона, і смак неповторного вина, і яскраве мереживо національного гуцульського одягу, і химерні візерунки гір.

Проте, закарпатські майстри, як пише Є. Костюк у „Молоді України" з 1 вересня, — працюють з великими труднощами. Чимало ганчарних виробів створив мистець Микола Бабак, який працює в Ужгороді. Найцікавіші з них — ваза-корінь, гуцул і гуцулка. Мистець сам відремонтовував та побілив свій цех. Другий цех, де працює мистець Гаврило Булеца — це кімнатка на... 17 квадратових метрів. Тут міститься кілька варстатів. Коли йде дощ, у цехах — потоп, їх заливає вода. Взимку треба працювати в одязі — немає опалення.

Не зважаючи на все це, закарпатське мистецтво поступово завойовує світову славу. Норвегія закупила господарчий набір з дерева: комплект ложок, щипців для вибирання слив, огірків. Є замовлення з Англії та Канади.

А ЩО Ж ЗАМІСТЬ ДІЖІ?

Кому невідомо, що таке діжа. Це споконвічний супутник кожної селянської родини, неодмінний предмет домашнього вжитку. Але настав час розстатися з нею, — пише кореспондент „Радянської України" (часопис з 2 вересня).

А що ж замість діжі? У селах Велика Бубнівка, Донки, Летова, Лісоводи, Новосілка, Заслучне (Хмельницька область) позбутися діжі і зайвого домашнього клопоту допомагають колгоспи, які зорганізували спільні пекарні....

ЗАЛІЗНА РУДА З УКРАЇНИ

Гірничорудна промисловість України дотерміново завершила виконання семирічного пляну видобутку залізної руди. Порівняно з 1958 роком виробництво її зросло майже в 1,8 раза.

„Радянська Україна" з 1 вересня, що подає цю інформацію, не показує абсолютних цифр видобутку. Натомість пише, що до кінця року — завершального року семирічки — намічено понад контрольні цифри дати близько 30 мільйонів тонн залізної руди.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Перемога Людвіґа Ергарда

Парляментарні вибори, які відбулися минулої неділі у Німецькій Федеративній Республіці, популярно називаній Західньою Німеччиною, дали п'ятий раз після останньої світової війни перемогу консервативній Християнсько-Демократичній партії. Вже п'ятий раз Соціял-Демократична партія намагалася перехопити владу і за кожним разом програвала. Правда, соціялісти підвищили отриманий відсоток голосів до 39.3% у порівнянні з 36.3% із 1961 року і число здобутих мандатів з 190 на 202, проте християнські демократи дістали тепер 47.6% усіх голосів, замість 45.3% з попередніх виборів, і 245 мандатів, замість 242. Тому, що ніяка партія не здобула безоглядної більшости голосів та мандатів, „язичком у вазі" залишилася ліберальна партія Вільних Демократів, хоч її стан посідання у парляменті впав з 67 послів до 49. За західньонімецькою виборчою ординацією тільки та партія має право на парляментарне представництво, яка здобуде мінімум 5% усіх голосів. Цього не сталось у відношенні до ніякої іншої партії, поза згаданимя вище трьома. Західньонімецькі виборці виявили виразну тенденцію в сторону двопартійної системи, за американським, а подекуди й британським зразком.

Недільні вибори в Західній Німеччині були у великій мірі вигрою не тільки Християнсько-Демократичної партії, але й персонально її канцлера Людвіґа Ергарда. Соціял-демократи висували у своїй передвиборчій аґітації гасло: „Пора на зміну!" і протиставили „старому", 68-річному Ергардові „молодого", 51-річного Віллі Брандта, відпекувались давніх соціялістичних доктрин, визнавали священність приватної власности і солідаризувалися з прозахідньою політикою урядів Аденауера-Ергарда. Проте виборці таки ставили вище за все — вірність тій партії і тим лідерам, супроти яких не мали найменшого сумніву, що вони не вестимуть ніяких ризиковних експериментів. Професор економії Людвіґ Ергард мав уже раніше марку „творця німецького господарського чуда", — в останніх виборах він виявив себе ще як першорядний політик-аґітатор. Упродовж 6-ох тижнів він виголосив 542 промови, роз'їжджаючи вздовж і впоперек Західньої Німеччини окремим поїздом. Старий Аденауер завжди вважав його за „доброго господарника", але відмовляв йому кваліфікацій політика, — тепер уже не зможе робити цього. Людвіґ Ергард підвищив свій авторитет в очах партії та світу і став загальнопризнаним лідером — партії, німецького народу і держави.

В такому характері він у найближчому часі прибуде до Вашингтону. Це — історичний парадокс, що Західня Німеччина сьогодні є найвірнішою та й чи не є єдиною правдивою союзницею Америки, сподіваючись, що остаточно таки Америка допоможе німцям з'єднатись і зліквідувати штучний витвір східньонімецького сателіта й ганебний берлінський мур. В'єтнам, Індія, Пакістан, комунокитайські шантажі хвилюють світ. Але проблема Німеччини таки залишається постійно першорядною проблемою Европи й цілого світу. Тому добре, що її репрезентують люди типу Людвіґа Ергарда.

Небезпечні мости

Політика З'єднаних Держав Америки у відношенні до поневолених Москвою країн Середньої і Східньої Европи — тих, що їх звичайно називають „сателітами Москви", відбувається тепер під гаслом „будування мостів". Сформулював це гасло в однім із своїх виступів президент ЗДА Линдон Б. Джансон, базуючи його на глибокому переконанні провідних американських політичних кіл, що залізну завісу можна ліквідувати поступово з допомогою культурних і господарських зв'язків з окремими народами, які після другої світової війни опинилися під владою комуністів. Політика ЗДА в цьому напрямку виявилася не тільки в поширенні „культурного обміну" з країнами „народних демократій", але й у таких починах, як уділення багатомільйонових позичок Польщі і призначення амбасадором ЗДА до Варшави Джана Ґроновського, американця польського роду, і в започаткуванні переговорів про поширення господарської співпраці з комуністичною Румунією, Угорщиною, Болгарією. З допомогою всіх цих заходів американські урядові кола сподіваються проламати залізну завісу, знайти духовий контакт з населенням тих чи інших комуністичних держав, викликати серед нього бажання більшої особистої і політичної свободи, підтримати здушуваний комуністами рух до унезалежнення від Москви і в дальшому — до самовизначення та повної незалежности.

З цілком інакшого становища підходять до справи „будування мостів" комуністичні режими, залежні від Москви чи й керовані нею. Пропаґуючи засаду співіснування і започатковуючи культурний та господарський обмін із ЗДА чи й іншими країнами Заходу, їх комуністичні сатрапи та намісники мають на меті цілком протилежні цілі. Вони не від того, щоб одержувати багатомільйонові американські позички, не заперечують проти поширення торговельних зв'язків із Заходом, але водночас рішуче проти того, щоб урядові чинники ЗДА входили в якісь безпосередні взаємини з широкими масами населення їхніх країн, промовляючи до них з допомогою чи то преси, радіо й телевізії, чи свобідного обміну літературними й мистецькими творами. З цього погляду дуже характеристичний останній виступ першого секретаря польської компартії Ґомулки, який у відповідь на жест президента Джансона з призначенням Ґроновського до Варшави, виступив із домаганням, щоб ЗДА зреклися не лише своєї політики у В'єтнамі, але й підтримки Західньої Німеччини, і щоб вони взагалі вели свою політику по тій лінії, як її визначає Москва. Якщо ж ідеться про особисті контакти між громадянами ЗДА і тих чи інших країн, то комуністичні сатрапи вроді Ґомулки хотіли б їх здійснювати тільки через обраних та перевірених режимом осіб. Вони не заперечують проти того, щоб делеґації й окремі люди з комуністичних країн говорили з приватними людьми в ЗДА, в Канаді чи в Англії, але вони рішуче проти будь-яких не контрольованих комуністичною владою контактів приватних громадян західніх держав із людьми, що перебувають у сфері їх впливу.

Наведені приклади доводять, що пропаґовані тепер „мости" до сателітних країн не тільки односторонні, значить, позбавлені будь-якої конкретної користи й вартости для ЗДА, але й небезпечні, бо криють у собі загрозу скріплювання комуністичних режимів і утривалювання влади комуністів над поневоленими ними народами.

М. Чировський

САМОЗАПЕРЕЧЕННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ДУМАННІ

У статтях цього циклу не раз зверталося увагу на постійну небезпеку інфляції долара. Інфляційний тиск часом був сильніший, часом слабший, але він завжди виявлявся в господарських процесах. Виразно позначився він за республіканського уряду перед 1960-им роком, а потім послаб.

У 1962-63 роках за демократичного уряду економісти „нових обріїв" пробували заперечувати існування інфляції і навіть ввели в економічну термінологію нове слово „рефляцію", щось посереднє між стабільністю валюти і безперервною втратою її купівельної сили. Цей маневр, одначе, не вдався: вживанням неясної термінології не усунено немилої дійсности.

Сьогодні американське народне господарство перебуває вже у стані посиленої інфляції, доляр з тижня на тиждень втрачає на своїй цінності, і ніхто не береться тому заперечувати.

Останнім часом піднеслися ціни на харчі, вбрання, устаткування, послуги та ін., бо невпинно ростуть платні, отже й купівельна сила споживача. Також підносяться щораз вище приватні й публічні інвестиційні видатки внаслідок господарського просперитету та воєнних дій у В'єтнамі і можливости дальших воєнних комплікацій в Азії.

Ще недавно доляр на міжнародному ринку зазнавав поважних труднощів, — його відплив закордон обнижував його цінність. Потім положення покращало, але постійний просперитет у ЗДА загострив американський апетит на закордонні вироби, внаслідок чого збільшився імпорт, відповідно не збалянсований експортом, збільшуючи дефіцит американського платничого балянсу і втручуючи доляр знову в труднощі, які посилюються внутрішніми ринково - фінансовими турботами.

Вартість доляра супроти вартости, яку мав він у 1936-му році, становить 43 центи. Передбачається, що при незмінному темпі спадання вартости вже в 1970-му році вона становитиме тільки 40 центів. Одначе нам здається, що буде гірше: що вона може обнизитися до 38 або й 37 центів.

Розуміється, політичні й воєнні події матимуть в цьому першорядне значення. Замирення і повернення політичної рівноваги допомогли б затримати стабільність американської валюти; збільшення воєнної напруги посилить коливання її вартости. Однак ледве чи можна сподіватися на замирення і політичну рівновагу в найближчій майбутності, бо цього комуністичний світ ніяк не бажає. І В'єтнам і Кашмір — найкращий доказ втручання комуністичного Китаю і подвійної гри Москви. Отже, треба думати, що натиск на доляр збільшуватиметься, а не послаблюватиметься.

Щоб рятувати купівельну силу доляра, треба було б негайно вживати всіх заходів, щоб бодай стримати дальший ріст кредитів, якщо вже їх не обнижувати. Тим часом про це й мови немає. Кредити піднеслися більше як на 15 відсотків супроти минулорічного рівня.

Ліберальні економісти так захопилися довготривалим просперитетом американського народного господарства, що, заплющуючи очі на всі можливі небезпеки ринкового пересичення, інфляції і втрати ринкового балянсу у довгометражевій проєкції, не бояться доражджувати доливати „оливи до вогню", аби лише розгін продовжувався.

Опрацьовується навіть плян „вічного просперитету", кредитової політики не загострюється, плянується додаткові обниження податків, ступнево, але аж на 20 відсотків; проєктується безперестанно збільшувати державні видатки на „Величне Суспільство", ступнево, але аж на 81 відсоток супроти теперішнього рівня, не зважаючи на наростаючий дефіцит і державну заборгованість. Заперечується навіть потребу сплачувати національний федеральний борг. Кажуть, що обниження податків підкріпить і інвестиції і споживання.

Тим часом, внаслідок величезних видатків на оборону, ціни і платні ростуть скоріше, як виробнича продуктивність, — обставина, яка посилює небезпеку інфляції. Приватні капіталовклади у другій половині цього року зросли на 17 відсотків у порівнянні з першою половиною, і в різних ділянках народної економіки вже починає виявлятися технічне пересилення: технічного устаткування, яке вживається до максимуму, вже не вистачає, внаслідок чого обнижується продуктивність і зростають кошти продукції. Виробничі ресурси зменшуються, оборонні контракти вимагають щораз більшого виробничого потенціялу. Тим та натиск на ріст цін чимраз збільшується, бо запотребування на ресурси і технічний потенціял більші, як їх подаж.

Отже, потрібно вже якоїсь контролі цін, платень і кредиту. Але спостерігаємо щось інше: робітничим спілкам, і то у ключових галузях індустрії, дозволяється щораз вище підбивати платні із наявним інфляційним вислідом. Таке сталося, зокрема, з домаганням робітничих спілок у морському транспорті і виробництві сталі. Хоч деякі економісти у своєму „ліберальному" запалі і намагаються заперечувати від'ємний характер аґресивности організованого робітництва.

Одночасно пересічний американець звикає до чимраз вищого життьового стандарту, сотки тисяч громадян ЗДА, не кажучи вже про професіоналістів, заробляють на рік пересічно по десять тисяч долярів. Сталевар може заробити річно 16 тисяч долярів, копальняний робітник — 10, шофер тягарового авта — 15, залізничний машиніст — 12, автовий робітник — 12, а робітник у летунській промисловості — 10.

Великі прибутки означають велику купівельну силу та велике запотребування на комсумпційні добра, тож господарський розгін продовжується. Але надмір грошей на ринку обмежує їх цінність.

Небезпека не в тому, що економіка ЗДА зростає в такому швидкому темпі — її господарські потенціяли величезні, але в тому, що ентузіясти цього росту забувають про засади обережности і, пропаґуючи у всенаціональному маштабі принцип „карпе дієм" (користай із біжучого дня), забувають про те, що чим вище хтось підноситься, тим болючіше падати, хоч би на коротку мету у формі ринкового імпасу, рецесії чи депресії. Розлібералізовані економісти в період політичної напруги і воєнного буревію, що грозить поширенням, думають лише про те, як зберегти матеріяльний добробут без жадної посвяти збоку громадянина.

В. Кедровський

СОВЄТИ БЕЗ КОМУНІСТІВ

На мою критичну статтю з приводу так званої Кронштадтської Групи появилася в „Свободі" стаття в обороні цієї Групи. Правду кажучи, мою свідомість мало турбує її програма, яка нічого нового не пропонує українцям, крім дальшого співжиття з російським народом.

При вході до Американського Державного Архіву у Вашингтоні є напис: „Минуле — пролог для майбутнього". Отже, укладаючи програми звільнення України від московської окупації, треба пам'ятати минуле в українських стосунках з Московщиною.

В революцію 1905-06 років лідер російської партії соціялістів - революціонерів М. Чернов виступив з заявою, що його партія має обстоювати Установчі Збори різних національностей царської Росії. Отже він признавав право тих народів організувати свої самостійні держави, які згодом установлять своє відношення до Росії. А коли в 1917 році Українська Центральна Рада проголосила вибори до Українських Установчих Зборів, всевладна російська партія соціялістів - революціонерів на чолі з А. Керенським заявила, що таке поступовання є зрадою Росії, і вирішила поставити перед суд за зраду членів Центральної Ради, Українського Генерального Комітету та Всеукраїнської Ради Військових Депутатів, а також і інших українських політичних діячів, що стояли на ґрунті самостійности України. Чи це має щось спільне з заявою лідера партії с-р Чернова про права народів Росії скликати свої Установчі Збори?

У липні 1917 року три міністри російського Тимчасового уряду підписали в Києві договір про перехід влади на Україні до Центральної Ради та її Уряду, Генерального Секретаріяту. А потім Тимчасовий уряд видав свою „Інструкцію" для впорядкування адміністративної влади на Україні. Та „Інструкція" зводила права Центральної Ради майже до зера, визнаючи Генеральний Секретаріят лише як російський адміністративний орган в генерал - губернаторстві України, що мало утворитися з п'ятьох губерній. Пізніше на Всеросійській Демократичній Нараді в Петрограді російська демократія погрожувала українців-державників вислати в Якутську область, що потім робили і роблять большевики — також російська „соціялістична демократія".

Та сама Всеросійська Демократична Нарада на дві тисячі делеґатів дала українцям, представникам Центральної Ради, лише 15 місць, а Генеральний Комітет, що репрезентував понад три мільйони зукраїнізованого війська, ледве виборов собі три місця. Та ж сама нарада створила всеросійський передпарлямент, в якому на 308 членів, після завзятої боротьби, відступила національностям, у тому числі й українцям, 25 місць. Чи це не перечить заявам російської демократії про права народностей, рівні з правами москалів?

Я не буду довше спинятися над тим, що в ході історії взаємовідносин України з Московщиною московська сторона, а пізніше російська, ні одного договору не виконала, починаючи з Переяславської Ради, хоч часом урочисто присягала на їх непорушність. На жаль, історичні взаємовідносини України з Московщиною, а пізніше з Росією, не дають нам підстави сподіватися, що політичні програми російської сторони, які признають права українців на їх власне політичне життя, не будуть у певний час „забуті" й обернені проти українців не лише як державників, але й як етнічної групи - народу.

Я звернув свою увагу на Кронштадтську Групу тому, що в її бюлетені побачив статті двох українських діячів, які, безперечно, є українськими патріотами - державниками. Один з них є активним у централі УКК, а другий є членом Товариства Прихильників УНР. Не знаю, як Кронштадтська Група ставиться до політики УКК, до Української Національної Ради та Українського Державного Центру. Також постає питання: чому ця Група не приєдналася до Паризького Бльоку Народів колишньої царської Росії, як окрема група московського народу, а замість того пропонує тим народам свою програму визволення, програму „старшого брата"? Замість всебічного визволення України від московської окупації ця Група пропонує боротьбу „за совєти без большевиків". Де й коли український нарід дав докази, що він бажає впровадити на Україні совєти замість парляментарного устрою? Вся боротьба українських армій і повстанських груп провадилася проти совєтської влади. Для нас не повинні бути віродостойними концепції якогось чужого політика, який по - своєму аналізує прагнення народів Совєтського Союзу, підводячи всіх під московський стандарт. А де докази на те, що український нарід не буде далі боротися проти всякої влади совєтів, утотожнюючи їх з комунізмом?

Відповідаючи на мою статтю про Кронштадтську Групу, автор починає свою критику твердженням: „Росіяни, чи москалі, показали себе сильною нацією, що зуміла створити велику імперію й використала для розбудови її різні народи, в тому числі й український". Автор не говорить про те, що москалі створили свою імперію поступовою ліквідацією незалежних держав інших народів, криваво завойовуючи їх, а також вживаючи різних методів підкупства, брехні, обдурювання народів і поголовного нищення їх провідної верстви. Чи ці методи можуть бути для нас зразком, як треба творити державу, і чи вони не приводять до кривавих катаклізмів і розпаду імперій, збудованих такими способами? В 1952 році російський професор Г. Федотов опублікував збірку своїх статтей, в яких прирікав розпад російської імперії на самостійні держави різних народів, бо він був певний, що самі способи створення російської імперії криють у собі джерела її розпаду.

Гльорифікація українцями московської держави, а від часів Петра I російської імперії, заховує в собі підсвідоме почуття меншовартости, і тому дехто з них тягнеться за рецептами створення української держави, які подає їм „старший брат". Знову повторюю: коли б у бюлетені Кронштадтської Групи не було статтей двох активних українських діячів - державників, я б не звернув увагу на неї, як не звертав і не звертаю уваги на різні російські еміґрантські групи, що виникали й зникали, не впіймавши на московську блискучу блешню ніякої поважної групи з національного українського табору.

Головне завдання нашої політичної еміґрації боротися за право українського народу за свою незалежну державу, а який буде в ній устрій, то вирішить сам нарід, коли зможе свобідно виявити свою волю. Без чужих рецептів на визволення українського народу нам треба консолідувати національно-державницькі сили для пропаґанди на міжнародному терені права українського народу на свою державу.

● Англійський лікарський журнал повідомляє про рідкий випадок, коли то під час операції одної хворої на буцім-то веред у горлі стверджено, що в усній ямі застрягло було їй зерно помідора та почало кільчитись. Пацієнтка жалілася на болі в усній ямі й носі — стверджено „тумор" і піддано операції, — в якій виявилось, що ніякого „тумора" не було.

А. Драган

ОСТАННІЙ САЛЮТ

(Слово біля відкритої домовини д-ра Семена Демидчука 21-го вересня 1965 р.)

Невблаганний і незмінний, бо встановлений премудрістю нашого Творця, одвічний закон природи сказав своє слово і назавжди закрив очі чергового з-поміж нас, д-ра Семена Демидчука, одного з найвидатніших будівничих - піонерів Американської України.

Довге життя, багатобічна й багатоплідна громадсько-суспільна діяльність д-ра Семена Демидчука найтісніше — безпосередньо й посередньо — зв'язана з Українським Народним Союзом та його органом „Свободою". Мені припав сумний обов'язок від імени цих установ попрощати Покійного в останню дорогу, віддати йому останній салют.

Двадцять років, від першого дня, коли я причалив до гостинних американських берегів, знав я Покійного, а половину з того часу, майже десять років ми кожного дня зустрічались, розмовляли, часом сперечались і завжди спільно працювали в редакції „Свободи".

Життьовий шлях Покійного — це відкрита карта. На цьому шляху видніє кілька межових стовпів, що їх встановив Покійний своєю ініціятивою і своїм трудом для ближніх, для своєї громади і свого народу. Найвищим і найсвітлішим з тих стовпів є проведене з його ініціятиви скликання Першого Українського Сойму в Америці в жовтні 1915-го року, в результаті чого створено Федерацію Українців у З'єднаних Державах Америки, на місце створеної попереднього року Української Народної Ради. І хоча Федерація після одного року перестала існувати і на її місце створено Українську Раду, ідея і первісна програма тієї Федерації, схоплена вже в її назві, залишилася живою і стала базою дальшого розвитку Американської України із її центральною репрезентацією — Українським Конґресовим Комітетом.

Д-р Семен Демидчук стоїть уже перед Найвищим Суддею і складає останній звіт із свого життя і своїх вчинків. Можемо бути певні, що на цей свій звіт Покійний не спізнився, як ніколи не спізнявся до праці. Можемо також бути певні, що д-р Демидчук приготовив і складає його з найбільшою солідністю, бо вона характеризувала все його життя. Ми також легко можемо собі уявити, як цей остаточний звіт свого життя д-р Демидчук міг би закінчити. Насамперед уявляємо собі, що до цього звіту д-р Демидчук став без страху, бо не може боятись останнього суду людина, що ввесь свій вік прожила богобоязно. А ставши перед лицем Творця, Покійний напевно міг би сказати:

„Боже, дякую Тобі, що дозволив прожити довгий вік на землі, що благословив мене добрим здоров'ям та прекрасною родиною. Ти дав мені, о Боже, багато та-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГИНУТЬ НАРОДНІ СВЯТИНІ

В Україні — незліченна кількість найрізноманітніших пам'яток мистецтва, історії та архітектури. На наших землях можна знайти безцінні скарби — рідкісні реліквії різних епох. Ці святині відображають славну історію українського народу.

Тим часом ці народні святині гинуть. Як довідуємося з „Радянської України" (часопис з 29 серпня), гине курган скитського періоду „Чортомлик" у селі Чкалове, Криворізького району, на Дніпропетровщині; руйнується вирізьблений у скелі дохристиянський слов'янський храм з унікальним мистецьким рельєфом у селі Буша, Ямпільського району (Вінниччина); без догляду руїни античного міста Ольвії на Миколаївщині.

Тепер в Україні створюють Добровільне товариство охорони пам'яток історії і культури. Але як видно з часопису, там велику увагу приділяють лише тим штучним витворам, що показують, як український народ „пліч-о-пліч" з російським народом встановлював совєтську владу."

Ірена Книш

НА СВІТАНКУ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ В ЗДА

60-РІЧЧЯ З ДНЯ ПЕРШОГО ВІЧА УКРАЇНОК У НЮ ЙОРКУ

(4)

4) Розуміється, що єсли би такий мітинґ відбувся й організацію заложено, то треба б заразом і ухвалити статут.

Сестри! Гадка, яку підношу, не є маловажна, тільки з огляду не на нас самих, але й на будучність, і що єсли ми й дальше будемо такі байдужі, то з нас будуть висміватися не тільки чужі народи, але й наші власні брати, мужі, батьки, а колись і діти, та будуть казати, що „баби" нічого не годні зробити. Тож покажім світові, що й ми щось годні, що й ми не послідні, що й ми, хоч приковані обставинами до фабрики, бедрумів і кухні — бажаємо більше світла, хочемо йти вперед, а тоді певно здобудемо собі честь на американській землі.

Отих кілька слів сказала [illegible] — тоді візник до я до Вас, Сестри Українки в Америці, в надії, що й ви скажете в тім своє слово та що незадовго зійдемось на 1-ий українсько - американський жіночий мітинґ та заложимо українську жіночу організацію в Америці".

Щира, смілива мова Анни Курили відкриває краще від усяких описів тодішній стан українського жіноцтва в громадськім житті. Авторка відозви знала, як підходити до своїх сучасниць, чим їх переконувати. І хоч видно ознайомленість із статтями Ярошинської й Кобринської, але їхній зміст самостійно й влучно достосувала до своїх умов. Вдаряючий останній арґумент, коли не промовлять національні почуття, материнський інстинкт, практичні мотиви, приклад інших — тоді візник до амбіції, почуття гідности, щоб не бути посміховиськом. З перспективи 60-ти років велике признання належить Анні Курилі за її соборницький підхід, за культурний рівень заторкненої програми (часопис!), за продумані, ясно й просто намічені пропозиції. Тільки мертві душі не відгукнулись би на них. Але українки такими не були, і слушно сподівалася Анна Курила, що її виклик не буде даремний.

Чи були це самочинні відзиви, чи неперед підготовані дописи у відповідь, чи одне й друге — завжди промовлятимуть вони в користь тогочасних українок. Протягом двох тижнів появилися з різних місцевостей надіслані до „Свободи" дописи „в справі організації жіноцтва". Були між ними беззастережно ентузіястичні голоси, але не бракувало й стриманих, критичних. Їх теж варто навести хоч би для порівняння з теперішністю.

Першою відізвалася К. О. із місцевости Дербі, Конн.:

„Треба жіночої організації.

В п'ятім числі „Свободи" була поміщена стаття п-і Анни Курили. Дуже красно заговорила вона до українських дівчат і жінок. І я також думаю, що нам треба жіночої організації, і кличу до всіх: Сестри, Дівчата й Жінки, берімся до діла, берімся відважно, з надією на ліпшу долю! Станьмо рядом на американській Русі, бо другі вже давно стоять, а певно, що здобудемо собі ліпшу долю й піднесемо наше жіноче ім'я на чужій землі. Сестри, вже минули ті часи, коли то говорено, що дівчині не треба науки. Ой, треба, та ще й як треба! Часи зміняються до непізнання, невченому, мов сліпому, тяжко на світі жити. І даремна вся праця чоловіка, коли жінка не знає дати оклад в хаті, коли не вміє розумно коло дітей ходити і змалку їх розуму вчити. А як ми можемо те все знати, єсли не будемо всі братись до спільної праці, і будемо собі те все легковажити? Один голос не всилі заложити організацію, треба більше. Сестри, пам'ятайте, що на тім наша доля завиcить. (16-II-1905 р.)."

В наступному числі „Свободи" (з 23 лютня) є вже дві дописи: Розалії Г. із Скрентону, Па., та Емілії Струтинської з Олифанту, Па. Обидві виходять з ствердження існуючих уже сестрицтв при обезпеченевих товариствах, але перша вважає ці запомоги невистачальними, коли жінки й чоловіки належать до тої самої організації:

„. . . . Трапиться часом, що половина мужів належить до УНСоюза, а половина до „Соєдиненія", тоді ані руш членкам сестрицтва погодитися, до котрої організації має сестрицтво належати. І вкінці приступають до польської або словацької організації, читають польські або словацькі часописи, ходять на такі ж конвенції і поволі забувають, що є українками. Декотрим жінкам дуже прикро належати мимо їх волі до чужої організації, і тоді думають собі: коби то в нас була своя рідна українська жіноча організація, то не потребували б ми чужі кути витирати і спомагати своїм грошем чужі інституції, але посиділи бисмо в своїй хаті, де своя правда і сила й воля . . .

. . . . . . (Далі буде)

Джерзі Сіті, Н. Дж.

ВІДБУВСЯ ТРЕТІЙ З'ЇЗД УГНІВЩИНИ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В днях 5-го і 6-го вересня 1965 р. відбувся тут старанням **Т-ва „Угнівщина"** в Америці Третій З'їзд уродженців і кол. мешканців міста Угнова і Угнівщини, Західна Україна. З'їзд розпочався в неділю, 5-го вересня реєстрацією учасників і гостей. В понеділок, 6-го вересня відбулася в місцевій українській греко-кат. церкві свв. Апостолів Петра і Павла торжественна Служба Божа в наміренні українського народу, що її відслужив ВПр. о. д-р Василь Макух в сослуженні ВПр. о. дек. Юрія Менцінського. По Службі Божій слідувала Панахида по померлих угнівцях.

Дальша програма З'їзду проходила у просторій залі Українського Народного Дому при вулиці Фліт. Після вписів у пропам'ятну книгу відбулася спільна перекуска, а далі ділові наради З'їзду, якими керувала Президія в складі: д-р Теодор Решетило — предсідник, ВПр. оо.: радник Олександер Трешневський, дек. Юрій Менцінський і д-р Василь Макух — заступники предсідника, пані Єва Гаврилко і п. Іван Рачинський — секретарі. Крім них увійшли до Почесної Президії пп.: Микола Петришин, Семен Закревський, Лука Осташевський, Іванна Бенцаль, д-р Олександер Соколишин, Антін Шаран, Володимир Білик, адв. Володимир Петришин, Франц Колодій, мгр Василь Воронка, д-р Ярослав Микулович і Василь Крупа.

Після відчитання письмових та виголошення усних привітів слідували доповіді, що їх прочитали д-р Т. Решетило про загальний стан української еміґрації в ЗДА, адв. В. Петришин про передвоєнний культурно-освітній стан поодиноких сіл Угнівщини та мгр В. Воронка про вигляд теперішнього Угнова. Склали звідомлення про діяльність Т-ва Українців „Угнівщина" в Америці за час від Другого З'їзду, тобто від вересня 1960 р.: голова Т-ва — М. Петришин, скарбник — Григорій Салюк і голова Контрольної Комісії д-р Іван Козак.

Ці звідомлення стосувалися головно мемуарно-історичного Збірника „Угнів та Угнівщина", що був виданий коштом і старанням Т-ва „Угнівщина" як публікація Наукового Т-ва ім. Шевченка в Ню Йорку та стрінувся з дуже прихильною оцінкою української преси і громадянства. Головним редактором був проф. д-р Василь Лев, якому помагали редактори Іван Керницький та Володимир Душник. Матеріяли зібрав Редакційний Комітет, найактивнішими членами якого були мгр В. Петришин і д-р Т. Решетило. Призбиранням фондів та адміністраційними справами, пов'язаними з виданням збірника, відав голова п. М. Петришин. Він же виявив невтомну енерґію і винахідчивість при розпродажі збірника. Йому помагали пп. Антін Патер, Григорій Салюк, Степан Гріца, Софія Теслюк, Теодосій Павлик, і Михайло Осташевський та інші. Всім їм З'їзд висловив подяку і признання, а Миколу Петришина найменував в признанні його надзвичайних заслуг для Товариства досмертним його головою.

Після дискусії та прийняття до відома звідомлень схвалено однодушно резолюції. На першому місці З'їзд висловив подяку Його Святості Папі Павлові VI за Його піклування Українською Католицькою Церквою, а зокрема за найменовання Верховного Архиєпископа і Митрополита — Страдника Кир Йосифа Сліпого Кардиналом, та просив Його Святість встановити Український Католицький П а т р і я р х а т. Висловлено також привітання і побажання кардиналові Кир Йосифові Сліпому. Схвалено протест проти нищення теперішнім займаницьким урядом УССР пам'яток культури і церков в Угнові і Угнівщині, що були побудовані коштом громадян ЗДА українського походження. Доручено Управі Т-ва „Угнівщина" збирати матеріяли для другої частини Збірника „Угнів та Угнівщина" та влаштувати Четвертий З'їзд Угнівщини впродовж 1970 року.

Після офіційної частини відбувся бенкет, яким проводив як тостмайстер Василь Вагнер. Бенкет розпочався та закінчився молитвою, яку провели ВПр. оо. радн. А. Трешневський та д-р В. Макух. Під час бенкету сказали короткі промови: б. довголітній парох Угнова о. радн. А. Трешневський, проф. д-р В. Лев, о. д-р В. Макух, д-р О. Соколишин, п. Л. Осташевський, п. Катерина Вагнер, д-р І. Козак та інші. Закінчено З'їзд відспіванням американського державного і українського національного гимнів. В З'їзді прийняло участь поверх 150 осіб. **І. К.**

● **В Йоганнесбурґу в Південній Африці** судили одного чорного атохтона, який зізнав під присягою, що раніше подав до місцевої англомовної газети фальшиві інформації, наче б його та інших в'язнів торторували в пивниці судового будинку. Наприкінці тієї розправи, яка велася проти згаданої газети за очорнювання державних властей, — залунали з пивниці будинку крики і зойки, цілком такі, як їх описував той південно-африканський в'язень в газеті.

Поставлено пам'ятник на могилі Івана Павловича Багряного

Пам'ятник на могилі сл. п. Івана Багряного

Заходами Фонду імени Івана П. Багряного, що його створили своїми щедрими пожертвами друзі, однодумці й численні шанувальники творчости та громадсько-політичної діяльности, на могилі нашого визначного письменника й великого патріота в Новому Ульмі (Німеччина) поставлено величавий пам'ятник. Проєкт пам'ятника виготовив мистець різьбар Лев Молодожанин, автор пам'ятника Тарасові Г. Шевченкові у Вашинґтоні.

На початку жовтня ц. р., в річницю народження Івана Павловича Багряного відбудеться урочисте посвячення цього пам'ятника.

Другою річчю, що буде незабаром здійснена в програмі увічнення пам'яти Івана П. Багряного, є видання ще недрукованого роману „Людина біжить над прірвою", а також видання й перевидання всієї його творчої спадщини.

На черзі стоїть улаштування архіву й колекції видань його творів при бібліотеці одного з американських університетів, написання розвідок і спогадів про різні ділянки його діяльности, а також допомога осиротілій родині. Всі ці справи на терені ЗДА допильновує окремо створений Громадський Комітет Увічнення Пам'яті Івана Багряного.

Ділячись з українським громадянством цими приємними вістками, Управа Громадського Комітету цією дорогою складає щиросердечну подяку всім численним жертводавцям в Америці, які поспішили із своєю щедрою допомогою, а також дякує мистцеві Л. Молодожаниннові за його безінтересовну працю в справі створення гідного пам'ятника великому синові України.

До каси Громадського Комітету продовжують надходити пожертви від місцевих уповноважених і поодиноких жертводавців. Д л я здійснення цілої програми увічнення пам'яті Івана П. Багряного, що розрахована на кілька років, потрібно буде ще чимало коштів і праці. Управа Громадського Комітету просить всоїх уповноважених і все українське громадянство не припиняти збіркової акції, а своїми систематичними відрахуваннями спричинитися до створення імпозантного й оперативного Фонду Імени Івана П. Багряного. Ласкаво просимо також надсилати до Управи Комітету всі матеріяли, що зв'язані з його життям і діяльністю: рукописи, листи, фотографії, записи розмов (на магнітній стрічці або й на папері), спогади, вирізки з газет і журналів, маршрути його поїздок, назви установ, де він бував, адреси, де він зупинявся або промовляв, прізвища й адреси (якщо можна) людей, у яких він зупинявся, гостив і розмовляв, та всякі пропам'ятні речі.

Щоб уникнути зайвих ускладнень і непорозумінь, просимо гроші й усі матеріяли надсилати тільки до Управи Громадського Комітету, а не до поодиноких осіб, навіть і членів Управи, на таку адресу:

Bahryany Memorial
Committee of America
P.O. Box 1091,
New Brunswick, N. J. 08903

Гроші можна безпосередньо переказувати на банкове конто ч. 142182

New Brunswick Savings
Institution
New Brunswick, N. J. 08903

Управа ромадського Комітету Увічнення Пам'яті Івана Багряного в ЗДА

Вечір Т. Шевченка в Сіятелі, Вашинґтон

10-го квітня ц. р. завдяки місцевому відділові УНСоюзу українська громада м. Сіятел мала нагоду побачити документально - історичний фільм про відкриття пам'ятника нашому національному Пророкові, генієві українського духа Тарасові Шевченкові в столиці ЗДА — Вашинґтоні. У привітній залі при українській православній церкві своєчасно зібралися у великій кількості українські поселенці, які прибули сюди з міста й околиць, як також з найдальших закутків стейту, щоб своєю присутністю заманіфестувати свою приналежність до однієї великої сім'ї. Наша молодь і діти були вдягнені в українські народні строї, надаючи вечорові також зовнішньо національний характер.

Вечір відкрив Ігор Шевченко. Відтак Василь Гришко, відомий літературний діяч, виголосив дуже змістовну інформативну доповідь про обставини та перешкоди, серед яких довелося українській спільноті одержати дозвіл і площу під будову пам'ятника. Наш відвічний ворог — Москва — змобілізував всі свої сили, щоб не допустити до осягнення мети, яка за своїм характером має величезне значення для пропаґанди української справи у вільному світі. Одначе, завдяки глибокій вірі в нашу правду і наполегливій праці українських визначних мужів на терені ЗДА вдалося пам'ятник таки поставити на славу і честь нашому великому страдницькому народові. З напругою і захопленням молодь і старші громадяни слухали палкі слова доповідача, якими він підготовив присутніх до духової злуки з українською стихією, яку негайно показано на екрані.

Коли фільм почали демонструвати, на залі запанувала абсолютна тиша, що тривала до самого кінця фільму. Мов заворожені, всі присутні, а особливо молодь, слідкували за кожним рухом тисяч і тисяч дітей, молоді і старших, що марширували у взірцевому порядку, лава за лавою, в різних народних й організаційних строях, маніфестуючи перед усім світом нашу любов до Великого Кобзаря, борця за волю не тільки нашого народу, але всіх поневолених. Фільм зробив глибоке враження на всіх присутніх. Він залишиться назавжди в наших серцях і додасть нам натхнення і сил на майбутнє боротися за ще більші успіхи української справи аж до переможного кінця, коли наш Прапор, наша Правда запанують у вічному місті краси — Києві.

Лишається побажати, щоб наші відповідальні чинники висвітлювали цей фільм щокілька років, щоб у той спосіб наша підростаюча молодь, яка живе в не - українському середовищі, могла теж побачити цей день тріюмфу українського духа у Вашинґтоні та щоб вона знала, „хто ми та чиї ми діти". Фільм висвітлював Дмитро Лукаш. Багато спричинився до популяризації цього вечора новий член УНСоюзу Петро Ойтіс. На окрему подяку заслуговує секретар Відділу УНС пані Марія Шевченко, яка вложила чи не найбільше праці у підготовку такого вдалого вечора. Вечір закрив голова Відділу УНС М. Демко.

Інж. Володимир Клос

Друга Міжнародна Конференція Протозоології

Від 29 липня до 6 серпня в Лондоні відбулася Друга Міжнарод. Конференція Протозоології. Засідання відбувалися в Імперіял коледжі. Учасників конференції було близько 500 осіб.

Протозоологія — наука про одноклітинні тварини, які належать у зоологічній системі до типу Протозоа (найпростіші). Більшість видів найпростіших можна бачити лише за допомогою мікроскопа, але деякі з них можна помітити голим оком, не відрізняючи будь-яких подробиць їх будови.

Інші науки, які вивчають одноклітинні організми, — альґологія, наука про одноклітинні рослини (водорості); бактеріологія — наука про бактерії. Вивчення одноклітинних грибків належить до мікології.

До найпростіших належать крім одноклітинних тварин, також види, які звуться колоніяльними (колоніями), бо тіло їх складається не з одної, а з багатьохклітин (напр. колонії вольвокса, пандорини та інших видів). Проте, відмінно від клітин багатоклітинних тварин (метазоа), клітини колоніяльних найпростіших усі однакові, тобто не диференційовані й не творять спеціялізованих комплексів.

Треба зауважити, що серед найпростіших є види, які займають проміжне положення між тваринами і рослинами, в тому провести чітку межу між цими двома великими групами організмів неможливо.

Так вищезгадані види найпростіших (вольвокс, пандорина) можна з повним правом називати тваринами або рослинами.

Найпростіші населюють солоні й солодкі води, ґрунт (вільні види); інші паразитують на поверхні або в середині тіла тварин чи рослин (паразити).

Обидві групи найпростіших мають дуже важливе практичне і теоретичне значення.

Деякі вільні представники найпростіших, напр., постолок, тетрагімена та багато інших видів давно вже зробились справжніми лябораторними тваринами, які культивуються в пробірках, чашках Петрі або в іншому посуді і служать чудовими об'єктами різних біологічних дослідів.

Парасітні види найпростіших є збудниками протозойних хвороб людини й тварин та рослин. Тому вони є об'єктами дослідження медичної і ветеринарної протозоології та фітопатології.

Щоб уявити собі величезні досягнення медичної та ветеринарної протозоології, слід згадати про широко знаного паразита крови людини — плязмодіюма, який є збудником хвороби малярії. Індія, в минулому країна, де від малярії щороку гинули сотні тисяч мешканців, нині фактично позбулася цієї хвороби. Те саме стосується багатьох інших країн.

Так само в Африці сонну хворобу людини та нагану, хворобу свійських тварин (переносником є муха це-це) зведено нанівець унаслідок запровадження в медицині та ветеринарії нових ефективних ліків.

Автор цих рядків був на конференції єдиним українцем — протозоологом. Цікаво, але разом із тим дуже сумно констатувати, що в Україні протозоологія зовсім не існує, тоді, як у „старшого брата" ця наука процвітає і такий стан триває вже 23 роки.

Слід відзначити гарний стан протозоології у Чехо-Словаччині (14 мільйонів населення), яка зголосила 15 доповідей. Польща (31 мільйон населення) зголосила 12 доповідей. Совєтський Союз зголосив 32 доповіді, з чого дві припадають на Естонію, дві на Узбекістан та дві на Азербайджан. ЗДА зголосили 113 доповідей, Англія 47. На конференції продемонстровано цікаві і важливі досягнення протозоології здобуті протягом останніх років. Зокрема заслуговують уваги протозоологічні досліди, — виконані за допомогою електронного мікроскопа, які відкривають цілком нові перспективи у вивченні найпростіших.

Автор цих рядків виголосив на конференції доповідь на тему:

„Цитохемічні досліди над балянтидіюм колі." Цю роботу автор виконав, маючи стипендію від Уряду Публічного здоров'я' яку приділено Українській Вільній Академії Наук в Ню Йорку.

Автор цієї статті відвідав Союз Українців у Великій Британії та редакцію газети „Українська Думка", Українську Видавничу Спілку, редак. „Визвольного Шляху" та познайомився з українським життям на цьому терені.

У товаристві професора Володимира Шаяна ми оглянули найважливіші музеї Лондону, зокрема Британський Музей та Музей Вікторії й Алберта. Щира подяка професорові Володимирові Шаянові за його ласкаву допомогу та цінні поради, які значно полегшили ознайомлення з культурними огнищами Лондону.

Д-р С. Крашенінніков

ГАЛИЧАНИ НА ХЕРСОНЩИНІ

„Він, Ярослав, знав що ніколи ще так не працював. По дванадцять-п'ятнадцять рейсів робив щодня у село Копані а до нього ж двадцять п'ять кілометрів. Щодоби перевозив двадцять, двадцять п'ять тонн зерна.

Якось на току зустрів комбайнера Олексанра Білого. Той здивувався: „А ти схуд, Ярославе! Я думав, тобі легше буде, коли ми скінчимо збирати. А у вас все одно роботи по горло. Ну й професія!" Комбайнер поїхав у село, а Ярослав — у дорогу.

На Херсонщину батьки Ярослава Дулька приїхали із західніх областей України". (З кореспонденції В. Голобородька про село Станіслав, Білозерського району на Херсонщині).

ОСТАННІЙ САЛЮТ

(Закінчення із сто. 2-ої)

лантів, і я їх не закопав, але поставив на службу своїй родині, своїй громаді і своєму народові. Я вірив у народну леґенду, що Ти, о Боже, створивши людину, наділив її трьома п'ястуками: двома на кінці рук, щоб ними працювати і в потребі бити противників, а один вложив у груди, щоб ним бити себе самого. Я вірю у Твою доброту і Твою силу. Проте, в своєму житті я не ховався за Розп'ятого, але з хрестом наступав проти того, що вважав за темряву та неправду, і за те, що вважав за світло й істину.

Ми, о Боже, що знали близько усопшого раба Твого д-ра Семена Демидчука, свідчимось перед Тобою, що все це правда, що такий він був, і хоч він, як людина, міг часом помилитись, проте у серці своїм був ліпший від нас.

Прощаючи Покійного в останню дорогу й віддаючи йому останній салют, ми ще бажали б собі усвідомити, що могло б бути Його останнім побажанням для нас, тих, що залишились?

Переглядаючи картотеку Покійного в редакційному архіві, натрапляємо на останню, переслану для публікації його статтю. Заголовок цієї статті: „Як зберегти українську спадщину в Америці?" І це, думаємо, є його заповітом для нас: зберегти й постійно збагачувати нашу велику українську спадщину на цій вільній землі, бо її безпощадно нищить жорстокий ворог на рідній Україні. Нехай же наше приречення, що ми виконуватимемо цей заповіт, буде останнім, прощальним салютом для Покійного. А зберігаючи нашу спадщину, пам'ять про Покійного, бо ми назавжди збережемо і в ній — його великий вклад.

Вічна Йому Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що дня 27-го серпня 1965 р. помер
наш Найдорожчий ТАТО і ДІДУНЬО

бп. п.
МАТВІЙ ДАНИЛИШИН

бувший підстаршина та учасник наших визвольних змагань і співробітник культурно-освітних та суспільно-громадських установ Журавенщини.

Помер на 93-му році життя в селі Тарпавка, Західня Україна, оставляючи в смутку 86-літню дружину Таціяну, внуку Лярису і її сина Юрчика та дітей і внуків та рідних на еміґрації в Арґентині та С. Ш. Америки.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА відбудеться дня 25-го вересня ц. р. в Церкві св. ЮРА, при вулиці 7-ій Е. в Ню Йорку, о годині 9-ій рано, в якій запрошуємо взяти участь, щоб спільно вшанувати пам'ять Покійного.

В глубокому смутку:
ЯРОСЛАВ, ПАВЛІНА, МИХАЙЛО — діти
ВОЛОДИМИР І РОЗАЛІЯ, ОЛЬГА, ЮРІЙ, РОМАН І ОСИП — внуки

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

З глибоким смутком повідомляє про смерть 20-го вересня 1965 року

Д-ра СЕМЕНА ДЕМИДЧУКА

Голови Комісії Академії для вивчення Історії Української Іміґрації в Америці і відомого українського громадського діяча.

Дружині п-ні Марії і Всій Родині, висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

В СОРОКОВИНИ ДЕНЬ СМЕРТИ
СЛ. П.

Д-ра ВОЛОДИМИРА БЕМКА

в СУБОТУ, дня 25-го ВЕРЕСНЯ 1965 року о годині 8-ій рано в церкві св. ЮРА в Ню Йорку буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

а о годині 8-ій вечером того ж дня, в тій самій церкві, буде відслужена

ПАНАХИДА ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ

Після Панахиди відбудуться в домівці Українського Літературно-Мистецького Клюбу при 149 Друга Евеню в Ню Йорку

ЖАЛОБНІ СХОДИНИ

в пам'ять Покійного, на які всіх Бережанців, б. Товаришів Зброї, Представників Товариств, Знайомих та Приятелів Родини запрошує

КОМІТЕТ „ВИДАВНИЦТВА БЕРЕЖАНИ"

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. БОГДАНА ОМЕЛЯНА МЕЛЬНИКА
із Монтреалю, Канада,
складаємо 10 долярів
на Українських Воєнних Інвалідів

Д-р Роман і Ярослава ТУРКО
Лянкастер Н. Б., Канада

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Дорого й Незабутнього Приятеля
бл. п. інж. ВОЛОДИМИРА ГОРНОГО
складаємо 15 долярів
на НТШ в Америці.

Ліза й Петро ЯЦЕВИ

Пам'яті інж. Івана Андріяновича Дяченка

13 серпня цього року на передмісті Ню Йорку випадково відійшов у вічність і був похований на православному цвинтарі у Бавнд - Бруці. патріот українського народу, вірний син своєї землі, і борець за волю і незалежність Батьківщини, Іван Андріянович Дяченко. Помер він у повному розцвіті сил, з багатьма незреалізованими задумами, життєрадісний і енергійний, скромний і талановитий ратай українських перелогів і неозорої ниви, якому українське сонце щедро влило у спрагливі жили бунтарської і благородної крови.

Покійний народився 24 листопада 1905 року в козацькій родині на Полтавщині. З чистого і безневинного, як дитяча сльоза, дитинства, маленький Івась був овіяний безсмертними легендами Гетьманщини, що переходили з роду в рід, розповідаючи нащадкам про славу і волю української землі. З того далекого дитинства Іван Андріянович мріяв про той час, коли Україна і її безталанний нарід стане вільним, і будуватиме своє державницьке, самостійне життя. Інакшим покійний не міг бути, бо він з плоті і кости походив із свого нездоланного народу, і шляхом чести і людського сумління він вкупі з іншими вірними синами своєї землі, проносив важкого хреста крізь чорну і безпросвітню ніч озвірілої і осатанілої епохи.

Своєю вірою і рішучістю покійний дивував навіть найлютіших ворогів, які жадними погрозами і карами не могли в ньому вбити духа волі, не могли його залякати пострілами в потилицю. Це не була якась випадковість у Івана Андріяновича ставити чоло сваволі і злу. Більша частина його славного роду була безстрашною у боротьбі за волю Батьківщини. Майже цілий шляхетний рід Дяченків був помордований в льохах і застінках ЧЕКА, ГЕПЕУ, НКВД, а деякі з його роду склали свої благородні кості по тундрах Заполяр'я і по засніженій тайзі за рікою Леною і Єнісеєм. Тільки одному з славного роду вдалося вже під час другої світової війни повернутися у рідну Полтаву, де Іван Андріянович допомагав організувати українське національне життя, з надією, що нові тевтонські наїздники і окупанти будуть також покарані і засуджені історією, як і ті сталінські боягузи, що повтікали з орденами за Волгу. Але мрії його не збулися, і він з своєю дружиною і двома маленькими дітьми покинув рідне місто з надією ще повернутися до своїх уквітчаних, зеленорунних берегів.

Помандрував покійний, як і сотні тисяч його земляків, тернистими шляхами-дорогами у невідоме. Доля його закинула аж під засніжені баварські Альпи, які нічим не нагадували йому сонцебризної Ворскли, ані тополиної і вишневої Полтави. Все ж Іван Андріянович. не розчаровується в житті, втративши свою Україну. Навпаки, він своїми запальними промовами і порадами піднимає на ноги і шикує у лави бійців не одну добру сотню своїх побратимів. Він починає приймати найактивнішу участь в українському еміграційному житті. До всіх своїх людей він відносився чуло і любив і шанував усіх, як своїх братів і сестер. За його порадами і допомогою почали видавати газету „Українські Вісті", де на той час гуртувалися найкращі представники Наддніпрянської землі. З відкриттям української гімназії в Авгзбурзі Іван Андріянович був вибраний на голову батьківського комітету. Той комітет провадив розгалужену і усвідомлюючу роботу серед батьків-емігрантів і серед дітей. З ліквідацією українського табору покійний переїхав до Нового Ульму, де очолив українську оселю. Завдяки його особистому старанню, налагоджено навчання в українській школі. Також завдяки наполегливій праці покійного, відчинено дитячий садок для місцевої української дітвори, яку він любив більше від всього, вбачаючи в ній майбутнє свого вільного і незалежного народу. Там у Новому Ульмі він вів велику культурно-освітню роботу, за що він дістав заслужену повагу і пошану не тільки серед своїх земляків, але і від німців і американської окупаційної адміністрації.

Після довгих років поневіряння по діпівських таборах, Іванові Андріяновичу вдалося в 1956 році виїхати за океан і його мандрівний корабель прибув до Ню Йорку.

Здавалося, що можна почати нове щасливе і безтурботне життя. Але Іван Андріянович ще з більшою енергією береться за працю, з надією побачити ще за своє життя вільну і незалежну українську державу. Він мріяв ще вернутися до бурхливих берегів Дніпра, вернутися до уславленої і рідної Полтави. Його мрії не збулися. Натруджене бунтівливе козацьке серце не витримало, і Івана Андріяновича не стало поміж нами.

Але люди такого формату, яким був покійний, безслідно не зникають з цієї планети. Такі люди живуть в думках і почуваннях цілої нації. Такі, яким був Іван Андріянович, є і були животворними краплинами, з яких складається море, якому ім'я український нарід.

Хай же там у царстві вічности світлий янгол чистоти засвітить незгасиму лямпаду над прахом покійного, а Господь Бог простить йому всі земні гріхи і провини, бо ті гріхи і провини здаватимуться нікчемними за ті земні муки і терпіння, що судилося покійному перенести на цій планеті.

Хай йому заокеанська земля буде легша від пір'я тих галасливих гусей, що навесні вертаються з вирію в наші світанкові і сонцебризні береги.

Вічна йому пам'ять!

Б. Ю.

Як згинув адвокат Я. Селезінка

Коли совєтські війська у вересні 1939 р. увійшли на західньоукраїнські землі, НКВД виарештувало всіх визначніших українських політичних та громадських діячів і вивезло їх у глибину СССР, у тюрми і концтабори. Доля багатьох із них і донині невідома. Час від часу припадок або спомини тих, що їм вдалось врятуватись із лабет НКВД, приносять інформації про деяких з них.

Одною з таких інформацій про долю відомого галицького діяча д-ра Ярослава Селезінки, адвоката в Радехові, знаходимо у книжці польського письменника Ґустава Герлінґа-Ґрудзінського п з. „Інший світ", яка вийшла на початку 1965 р. у видавництві „Культура" з Парижі.

Автор цієї книжки описує свої переживання в совєтських тюрмах, в яких перебував після свого арештування у 1939 р., а потім у концтаборі Єрцево під Архангельськом.

Є в цій книжці фраґмент зі споминів, про який цікаво буде знати українській суспільності.

Внаслідок договору Сікорський-Молотов у липні 1941 р. всі громадяни б. Польщі, що були в совєтських тюрмах і таборах, мали бути амнестовані і випущені на волю.

Не зважаючи на це, автора із лагеру не звільняли і він з іншими поляками розпочав голодівку. За це його замкнули в тюрмі, а потім перевели до т. зв. трупарні, тобто бараку, де проживали „доходяги", тобто ті, яких праця у таборах так вичерпала, що вони вже мусіли померти.

У тій трупарні на латинське Різдво 1941 року зібралося п'ятеро поляків, щоб спільно відсвяткувати свято. І тоді один із них, колишній офіцер запасу і гімназійний учитель В., розказав, що сталося вночі на 22 червня 1941 р. (коли Гітлер розпочав війну із СССР) в одному із „лагпунктів" концтабору Єрцево.

Несподівано Б. збудили і повели до слідчого енкаведиста. Слідчий подав йому до підпису акт, яким Б. обвинувачувано у політичному злочині проти СССР. Б. відмовився підписати, і його завели до центрального ізолятора, і за короткий час привели туди ще вязнів. Разом їх було 22. Між ними, — казав Б., — був також українець, адвокат Селезінка (Селезьонка) із Польщі. Крім того були між ними також два совєтські генерали, юристи, журналісти, студенти. Їм всім пред'явлено такі самі обвинувачення. У часі слідства їх несамовито мучили. Б. детально описує, як слідчий знущався над ним.

Після 2-3 тижнів почались судові розправи. З камери забирали по 2-3 людей, які вже не поверталися, і по якомусь часі в камері залишилися тільки він, совєтський генерал, професор московсь. університету Гросфельд, студент і адвокат Селезінка.

Через який тиждень після того всіх їх збудив уночі рух на коридорі. З камери смерти виводили засуджених, чути було плач і крики. За пару хвилин на в'язничному подвір'ї залунали постріли і крики.

По кількох днях забрали з його камери всіх чотирьох його товаришів. Залишився він сам, а вони вже не повернулись.

абв.

НАШІ ЗАВДАННЯ

Український футбол у ЗДА перейшов вже багато різних стадій. Спочатку ентузіясти футболу творили свої дружини і вступали до різних аматорських ліґ, де мали в більшості добрі успіхи. Тепер наші дружини змагаються в найкращих ліґах ЗДА. „Чорноморська Січ" також перейшла ці стадії. Починаючи від Футбольної Ліґи Стейту Ню Джерзі, де „Чорн. Січ" мала гарні успіхи, перейшла до АФЛіґи, а минулого сезону грала в Східній Конференції, яка перестала існувати. Хоч „Чорноморська Січ" робила все можливе і далі дбає про найкращу футбольну репрезентацію, проте Т-во ніколи не забувало про основне завдання спортової організації, а саме про спортове виховання молоді. Саме тому, „Чорноморська Січ" плекає молодечі футбольні дружини, три дружини відбиванки, тенісовий актив і шаховий та ін. Якщо мова про 1-шу футбольну дружину, то УСТ „Чорноморська Січ" робила всі можливі заходи, щоб її склад був український. Саме цим „Чорноморська Січ", до деякої міри, відрізнялася від інших наших спортових клюбів. Після ширших дискусій і переговорів зі симпатиками футболу у різних місцевостях, Управа УСТ „Чорноморська Січ" переконалася, що приятелі українського футболу є більше зацікавлені в чомусь новому, або ясніше сказати, в повороті до попереднього. Уважаємо, що спроваджування чужих змаґунів було до певної міри новістю. Новість ця захопила багатьох любителів футболу, бо на початку дала можливі висліди. Тепер ці симпатики розчаровані і тому зацікавлені в українізації наших дружин. З тих й інших причин Управа УСТ „Чорноморська Січ" рішила стояти далі на своїх старих позиціях, організуючи і на цей сезон добру дружину в українському складі. Вона не плянує здобувати успіхів за всяку ціну. Ми хочемо мати українську дружину, яка мала б відповідні можливості виграти з кожним суперником з яким зустрінеться в ліґовій грі. Але не буде траґедії, якщо така дружина програє. Важне для нас, що буде це дружина українська — по імені і по суті. Ми сподіємось, що симпатики нас підтримають у стараннях включити українських змаґунів до українського спорту і провадити українську пропаганду українцями. Якщо футболісти „Чорноморської Січі" в цьому сезоні займуть недалеке місце від вершка табелі гор Американської Футбольної Ліґи, граючи переважно українським складом, то Управа Т-ва вважатиме, що виконала своє завдання. В цьому ж часі Провід „Ч. С", буде дальше за всяку ціну плекати і розвивати всі інші ділянки спорту. З цим рішенням „Чорноморська Січ" починає новий сезон і сподіється від своїх членів і симпатиків щирої моральної, а також матеріяльної піддержки.

Мґр. Богдан Підлуський
Голова УСТ „Чорномор. Січ"

● **Скандинавські країни** дістануть один мільйон долярів від американських жидів із вдячности за азиль, що його в тих країнах знаходили жиди, яким вдалося втекти з гітлерівської Німеччини. Цей фонд буде призначений виключно на стипендії для молоді з Данії, Норвеґії і Швеції, які схочуть студіювати в ЗДА, при чому одна стипендія 1.500 дол. Покищо зібрано на ту ціль 150.000 дол., але збіркова акція йде далі. Веде її нюйорський адвокат Ричард Неттер.

● **У Бонні офіційно повідомлено**, що внаслідку доносів збоку комунофільської німецької „Мирової Унії" розпочато слідство проти двох генералів, які в західньо-німецькій армії займали найвищі становища: проти генерала Ганса Шпайделя, який був командантом наземних військ НАТО в Середній Европі та генерала Адольфа Гойзінґера, який був головою військової Ради НАТО у Вашинґтоні. Вони обидва тепер з уваги на їх вік на емеритурі. Обидва були арештовані в 1944 році після невдатного атентату на Гітлера, проте комуністи твердять, що вони були „воєнними злочинцями".

Посмертні згадки

ПЕТРО ЛЕСІВ, член Тов. Любов, 373 Відд. УНСоюзу в Ст Луїс Мо., заосмотрений найсвятішими Тайнами упокоївся в Бозі дня 15 травня, на 45 році життя. Покійний народився 28 квітня 1920 року с селі Ролів, пов. Дрогобич, Зах. Україна. Покійний був доброї вдачі і щедрий на народні цілі. Залишив у невимовному жалю і горю дружину Ярославу, двох синів Володимира і Романа, рідню в Америці, Бельгії та на рідній Україні. Похорон відбувся дня 18 травня ц. р. при участи родини, приятелів та членів союзівців, з пох. заведення до укр. кат. Церкви Успення Преч. Діви Марії а відтак на цвинтар Резорекшин.

Вічна Йому Пам'ять!
Варвара Івасютяк

БОЧАР АНТІН, член 469 Від. УНС в Торонто, Канада, помер 7 липня 1965 р. Покійний народжений 13 червня 1912 р. в с. Дублянки, пов. Збараж, Зах. Україна. Покійний залишив дружину Марію, двох синів Василя і Павла і 5-ти літню донечку Катрусю. Покійний був активним членом УНСоюзу і примірним батьком своїх дітей. Похорон відбувся 10 липня 1965 р. з церкви Матері Божої Неустаючої Помочі на цвинтар „ПроспектГ".

Вічна Йому Пам'ять!
К. Чорномаз, секретар

ЮРІЙ СЕНІВ, довголітній член Т-ва Єдність — 163-ній Відд. УНС в Філядельфії, Па., помер 3 квітня 1965 р. по довгій і тяжкій недузі. Покійний нар. 8 травня 1889 р. в с. Лісне, Дрогобицького повіту, Зах. Україна. До Т-ва вступив 1933 р. Покійний полишив у смутку дружину Марію, сина Івана — священика в Австралії, та синів Миколу і Юрія Йосипа та дочку Анну зам. Марусевич та 10 внуків. Ціла родина є членами УНС. Похорон відбувся 7 квітня 1965 р. з похор. заведення до Катедри на Франклін вул. при участи родини, членів Т-ва, приятелів, а відтак на цвинтар Факс Чейс, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
С. Филик, секр.

ТАРЗАН, ч. 5502. Неясне св ітло впереді!

— Я боюся, — шепотів Маріо. — Я відчуваю, що нас спостерігають!

...шкрябання ... шум скелі, яка рушалася ...

Чоловіки нервово дивилися перед себе, вп'яливши очі в неясне світло, і ...!